

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sreda, 29. avgust 2018 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpisite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

M 1 8 2 5 0 1 2 2 2 0 2

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Obkrožite vrsto turizma, ki najmanj spreminja videz pokrajine.

masovni

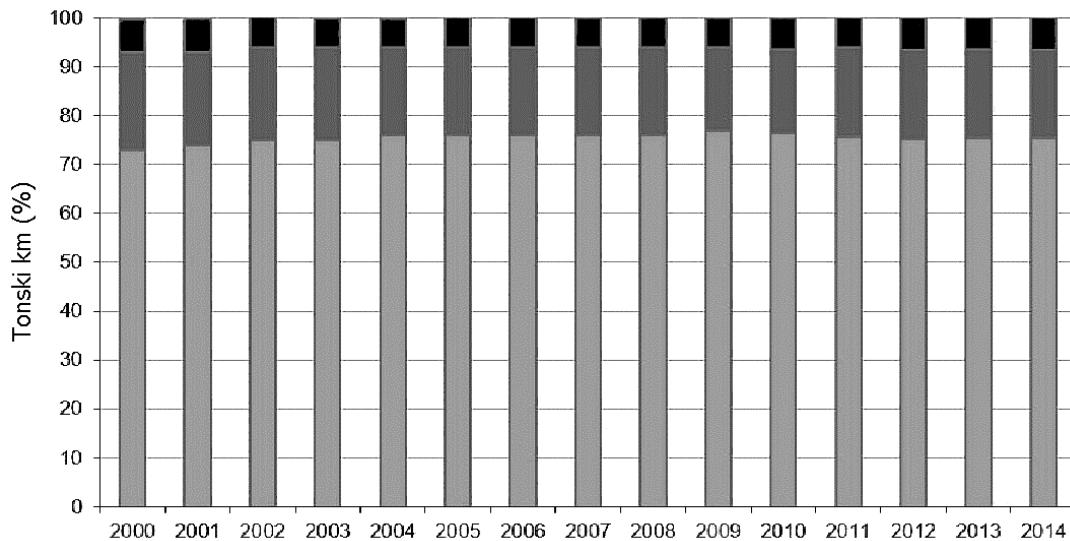
zimski

zdraviliški

kmečki

(1 točka)

2. Slika 1 prikazuje deleže prepeljanega blaga v državah Evropske unije po vrstah prometa v obdobju 2000–2014. Obkrožite vrsto prometa z največjim deležem.

Slika 1

(Prirejeno po: Plevnik, A., 2016: Obseg in sestava blagovnega prevoza in prometa. Urbanistični inštitut RS. Kazalci okolja v Sloveniji. Agencija Republike Slovenije za okolje. URL: http://kazalci.ars.si/get_graph/?graph_id=16349&lang_id=302. Pridobljeno: 28. 12. 2016.)

rečno-kanalski

cestni

železniški

(1 točka)

3. Imenujte vrsto telekomunikacijskega omrežja, ki se je uveljavilo ob koncu 20. stoletja in je pomembno vplivalo na prenos informacij po svetu, ter opišite njegov pozitivni in negativni vpliv na življenje ljudi.

Telekomunikacijsko omrežje: _____

Pozitivni vpliv: _____

Negativni vpliv: _____

(3 točke)

M 1 8 2 5 0 1 2 2 0 5

4. S pomočjo slike 8 v barvni prilogi k vsaki trditvi napišite DA, če je pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Slovenija je v letu 2014 zabeležila več kot 2 milijona prihodov tujih turistov.

Češko je obiskalo večje število tujih turistov kakor Ciper.

(2 točki)

5. Sliki 9 in 10 v barvni prilogi prikazujeta dve različni turistični območji. Navedite podnebni element, ki vpliva na višek sezone v obeh turističnih območjih. Pojasnite vpliv turizma na razvoj kmetijstva na območju, ki ga prikazuje slika 9, in spremembo pokrajine, ki jo je povzročil turizem na območju, prikazanem na sliki 10.

Podnebni element: _____

Vpliv turizma na razvoj kmetijstva (slika 9 v barvni prilogi): _____

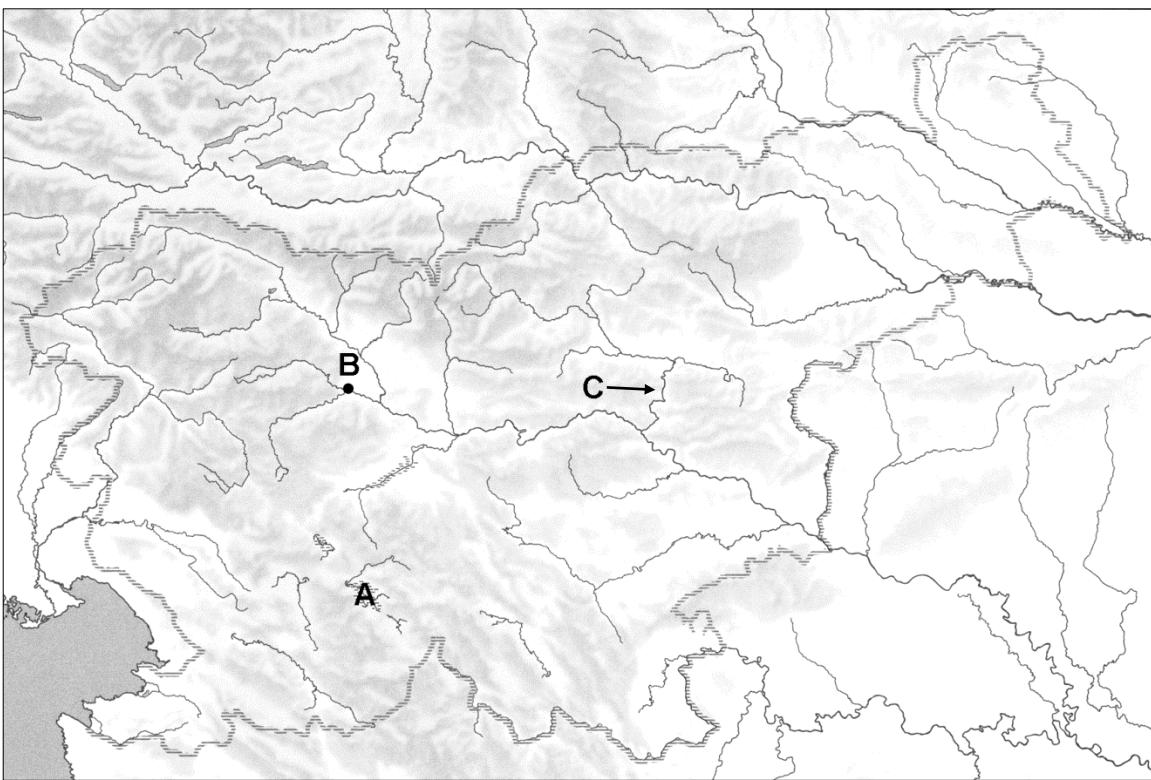
Vpliv turizma na spremembo pokrajine (slika 10 v barvni prilogi): _____

(3 točke)

Slovenija 1

6. S pomočjo slike 2 pri vsaki trditvi obkrožite območje, ki jo pravilno dopolnjuje.

Slika 2

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2012: Slovenija 2. Geografija za 4. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Modrijan. Ljubljana)

Idrijca teče v:

savskem porečju soškem porečju savskem povodju soškem povodju

Razvodnica med Dravo in Muro poteka po:

Kozjanskem Goričkem Halozah Slovenskih goricah

(2 točki)

7. Imenujte jezero, ki je na sliki 2 v nalogi 6 označeno s črko A, in prevladujočo vrsto podzemne vode na tem območju.

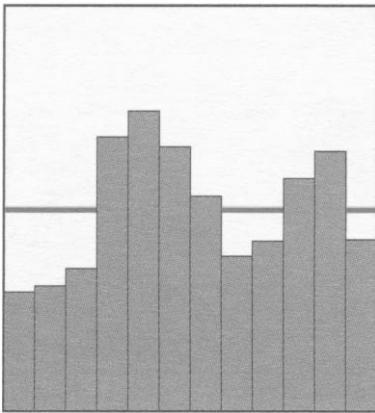
Jezero: _____

Vrsta podzemne vode: _____

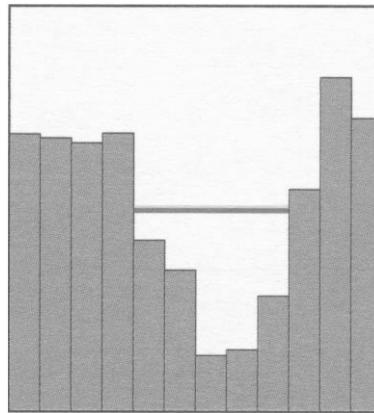
(2 točki)

8. Slike 3 in 4 prikazujeta rečna režima dveh slovenskih rek. Pod vsak hidrogram vpišite eno območje Slovenije, v katerem prevladujejo reke s prikazanim rečnim režimom. Izbirajte med navedenimi območji: severozahodna Slovenija, jugozahodna Slovenija, jugovzhodna Slovenija in severovzhodna Slovenija.

Slika 3

Slika 4

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1. Geografija za 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 13. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

9. Odtočni količnik, ki nam pove razmerje med količino padavin in odtečeno vodo po rekah, je v Sloveniji zelo različen. Pojasnite vzrok za večji odtočni količnik Save v zgornjem toku v primerjavi z njenim spodnjim tokom.

(2 točki)

10. Pojasnite vpliv vremenske situacije, ki jo prikazuje slika 11 v barvni prilogi, na višino plime ob slovenski obali.

(2 točki)

Slovenija 2

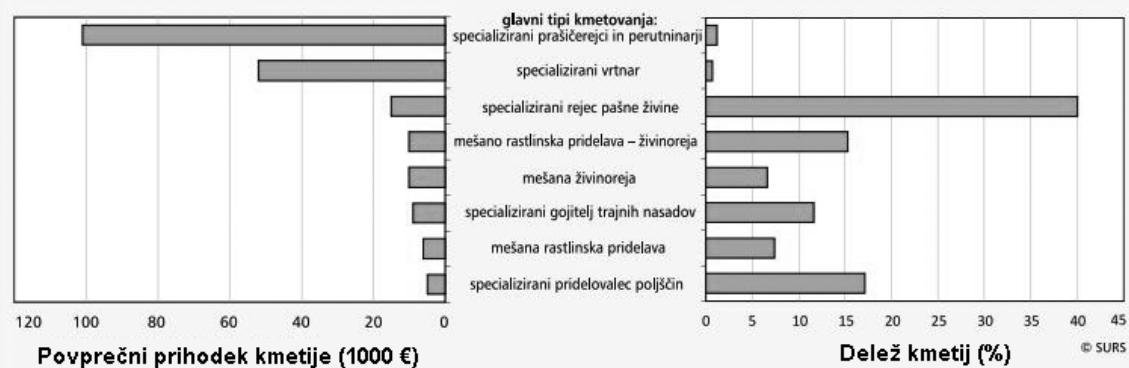
11. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

DA NE Večina kmetijske proizvodnje v Sloveniji poteka na družinskih kmetijah.

DA NE V Sloveniji med kulturnimi rastlinami prevladuje pridelava koruze.

(2 točki)

12. Slika 5 prikazuje delež slovenskih kmetij in njihov povprečni prihodek po glavnih tipih kmetovanja. Obkrožite kmetijsko panogo, s katero se ukvarja največ kmetij v Sloveniji, in napišite eno izmed kmetijskih panog, ki je vključena v tip kmetovanja »specializirani gojitelj trajnih nasadov«.

Slika 5: Delež slovenskih kmetij in njihov povprečni prihodek po glavnih tipih kmetovanja

(Prirejeno po: Kutin Slatnar, B., in drugi, 2012: Popis kmetijstva 2010 – vsaka kmetija šteje, str. 14. Statistični urad Republike Slovenije. Ljubljana. URL: <http://www.stat.si/dokument/1163/kmetija.pdf>. Pridobljeno: 5. 1. 2017.)

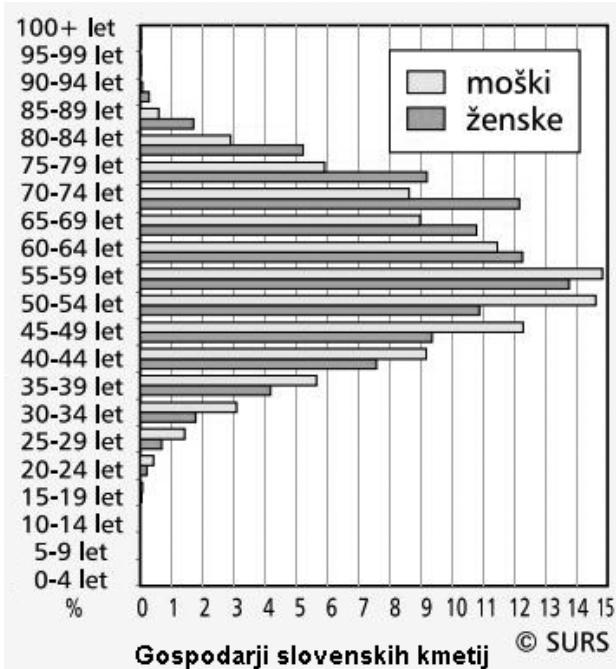
poljedeljstvo živinoreja vrtnarstvo

Kmetijska panoga, ki je vključena v tip kmetovanja »specializirani gojitelj trajnih nasadov«:

(2 točki)

13. Opišite dve spremembi v izgledu slovenskega podeželja, na kateri bo vplivala starostna sestava gospodarjev slovenskih kmetij, prikazana na sliki 6.

Slika 6: Starostna sestava gospodarjev slovenskih kmetij leta 2010

(Prirejeno po: Kutin Slatnar, B., in drugi, 2012: Popis kmetijstva 2010 – vsaka kmetija šteje, str. 44. Statistični urad Republike Slovenije. Ljubljana. URL: <http://www.stat.si/dokument/1163/kmetija.pdf>. Pridobljeno: 5. 1. 2017.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Pojasnite naravnogeografski vzrok za prevladujočo kmetijsko usmeritev Goriških brd.

(2 točki)

15. Preberite besedilo. Evropska unija se trudi zaščititi izdelke višje kakovosti tudi z oznako »tradicionalna posebnost«. Pojasnite pozitiven učinek pridobitve teh oznak za slovensko kmetijstvo.

Evropska komisija je idrijske žlikrofe potrdila kot zajamčeno tradicionalno posebnost EU

15. januar 2010

Evropska komisija je danes tudi uradno prijavila idrijske žlikrofe kot zajamčeno tradicionalno posebnost EU. To je prvi slovenski proizvod, ki je prejel takšno oznako, so danes pojasnili na ministrstvu za kmetijstvo, kjer sicer pričakujejo, da bosta to oznako še ta mesec dobila še dva slovenska proizvoda – belokranjska pogača in prekmurska gibanica.

Omenjena oznaka pomeni, da sta zaščitena receptura in tradicionalni način priprave, proizvodnja pa geografsko ni omejena, so pojasnili v ministrstvu. Poleg tega registracija pri Evropski komisiji pomeni, da je ime proizvoda na celotnem območju EU zaščiteno pred potvorbami, zlorabami, posnemanjem in drugimi praksami, ki potrošnika lahko zavajajo o resničnem poreklu proizvoda.

Idrijski žlikrofi se s tem po navedbah ministrstva pridružujejo prvemu zaščitenemu slovenskemu proizvodu na evropski ravni – ekstra deviškemu oljnemu olju Slovenske Istre, ki pa je registrirano kot zaščitena označba porekla.

(Prirejeno po: Evropska komisije je idrijske žlikrofe uradno potrdila kot zajamčeno tradicionalno posebnost EU. Kultura. Splošno. Dnevnik. URL: <https://www.dnevnik.si/1042330297/kultura/splosno/1042330297>. Pridobljeno: 5. 1. 2017.)

(2 točki)

M 1 8 2 5 0 1 2 2 1 1

Slovenija – pokrajine 1

16. Imenujte mesto, ki je na sliki 2 v nalogi 6 označeno s črko B, in reko, ki je označena s črko C.

Mesto (B): _____

Reka (C): _____

(2 točki)

17. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Ljubljani.

- A Sredi 19. stoletja je prometni pomen Ljubljane povečala izgradnja Južne železnice.
B Ljubljana ima največjo univerzo v državi, zato živi v mestu veliko mladih.
C V zadnjih letih turistični obisk Ljubljane upada zaradi slabih letalskih povezav s svetom.
D Med slovenskimi mesti ima Ljubljana največje gospodarstvo, ki je usmerjeno večinoma v sekundarne dejavnosti.

(2 točki)

18. V preglednici so opisi dveh pokrajin Ljubljanske kotline. V vsako prazno polje vpišite ime v stolpcu opisane pokrajine. Izbirajte med naslednjimi: Dobrave, Kamniško-Bistriško polje, Planinsko polje in Ljubljansko barje.

Ime pokrajine		
Opisi pokrajine	<ul style="list-style-type: none">• prevlada njivskih površin• obsežen prodni vršaj• zgodnja usmeritev v storitvene dejavnosti in obrt	<ul style="list-style-type: none">• gozdnata pokrajina• prevlada teras iz konglomerata• kmetijsko manj primerne, kisle prsti

(2 točki)

19. Po naravnogeografskih značilnostih se Celjska kotlina lahko uvršča tako med Predalpske pokrajine kot tudi med Obpanonske pokrajine. Opišite dve različni naravnogeografski značilnosti, po katerih bi Celjsko kotlino uvrstili med Obpanonske pokrajine.

1 _____

2 _____

(2 točki)

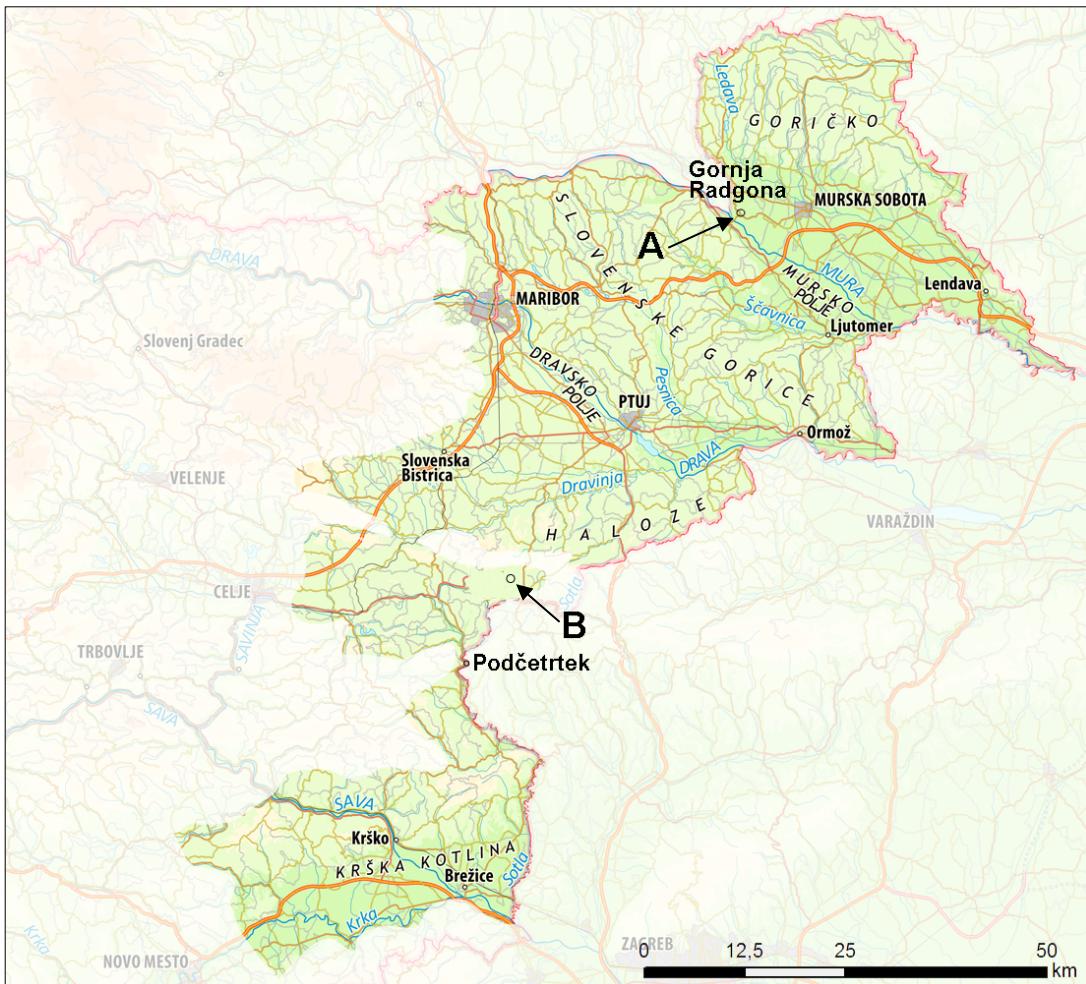
20. Slika 12 v barvni prilogi prikazuje spremembe pokrajine v delu Velenjske kotline v obdobju 1971–2006. Z opisom vzroka in posledice pojasnite spremembo reliefa na prikazanem območju.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Imenujte zdraviliška kraja, ki sta na sliki 7 označena s črkama A in B.

Slika 7

(Prirejeno po: Jeršin Tomassini, K., Janžekovič, M., 2015: Geografija 9. I-učbenik za geografijo v 9. razredu osnovne šole. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: <https://eucbeniki.sio.si/ge09/2655/index.html>. Pridobljeno: 9. 12. 2016.)

A: _____

B: _____

(2 točki)

22. Slika 13 v barvni prilogi prikazuje prerez skozi ravnine in gričevja Obpanonskih pokrajin. Napišite ime prevladujoče sedimentne kamnine na območju, označenem s črko A, in tip naselja na območju, ki je označeno s črko B.

Sedimentna kamnina (A): _____

Tip naselja (B): _____

(2 točki)

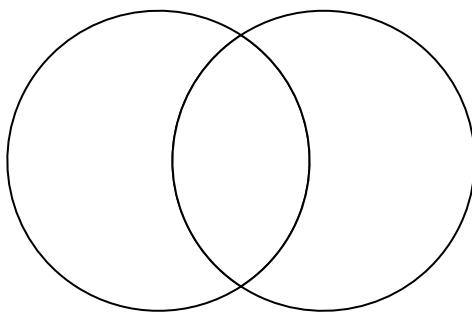
23. Pojasnite vzrok za razlike v letni količini padavin med Obpanonskimi pokrajinami in osrednjim delom Panonske kotline.

(2 točki)

24. V kroga vpišite črke trditev, ki veljajo za Dravsko-Ptujsko polje oziroma za Vzhodno Krško kotlino, v presek krogov pa črke tistih, ki veljajo za obe pokrajini.

- A Največja reka v pokrajini je na izstopu iz ozke doline nasula vršaj.
 - B Delež njiv je velik zaradi rodovitnih distričnih rjavih prsti.
 - C V pokrajini je elektrarna, ki proizvaja več kot tretjino električne energije v Sloveniji.
 - D Pokrajina je z avtocesto povezana z ostalimi pokrajinami.
 - E Pokrajina je bila del industrijskega polmeseca.

Dravsko-Ptujsko polje

Vzhodna Krška kotlina

(2 točki)

25. Prekmurje se po zaposlitveni in narodnostni sestavi prebivalstva razlikuje od ostalih pokrajin Slovenije. Pojasnite razliko v deležu zaposlenih v primarnih dejavnostih in narodnostni sestavi prebivalstva med Prekmurjem in Slovenijo.

Zaposlitvena sestava:

Narodnostna sestava: _____

(2 točki)

M 1 8 2 5 0 1 2 2 2 1 5

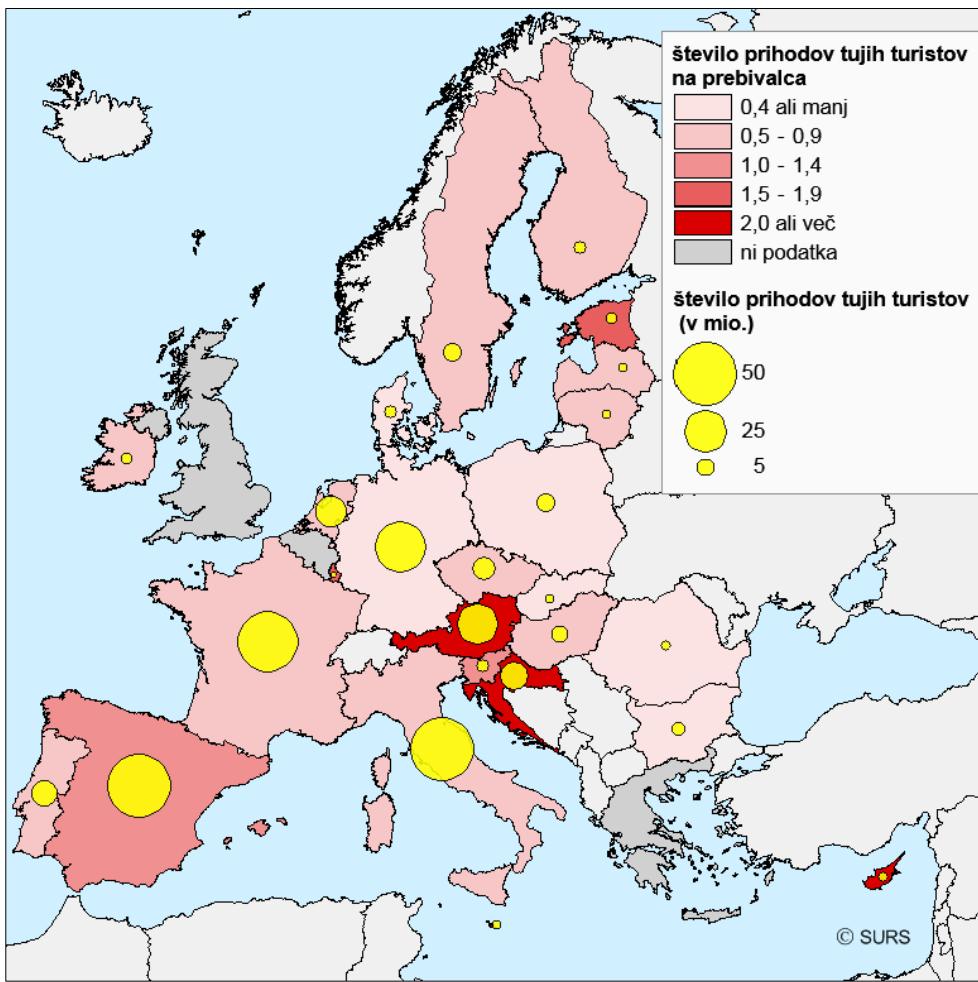
15/20

Prazna stran

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 8: Število prihodov tujih turistov (absolutno) in število prihodov tujih turistov na prebivalca, EU-28, 2014

(Vir: Černuta, L., 2015: Milijoni turistov, tisočero možnosti. Statistični urad RS. URL: <http://www.stat.si/statweb/prikaz-novico?id=5407&idp=24&headerbar=21>. Pridobljeno: 28. 12. 2016.)

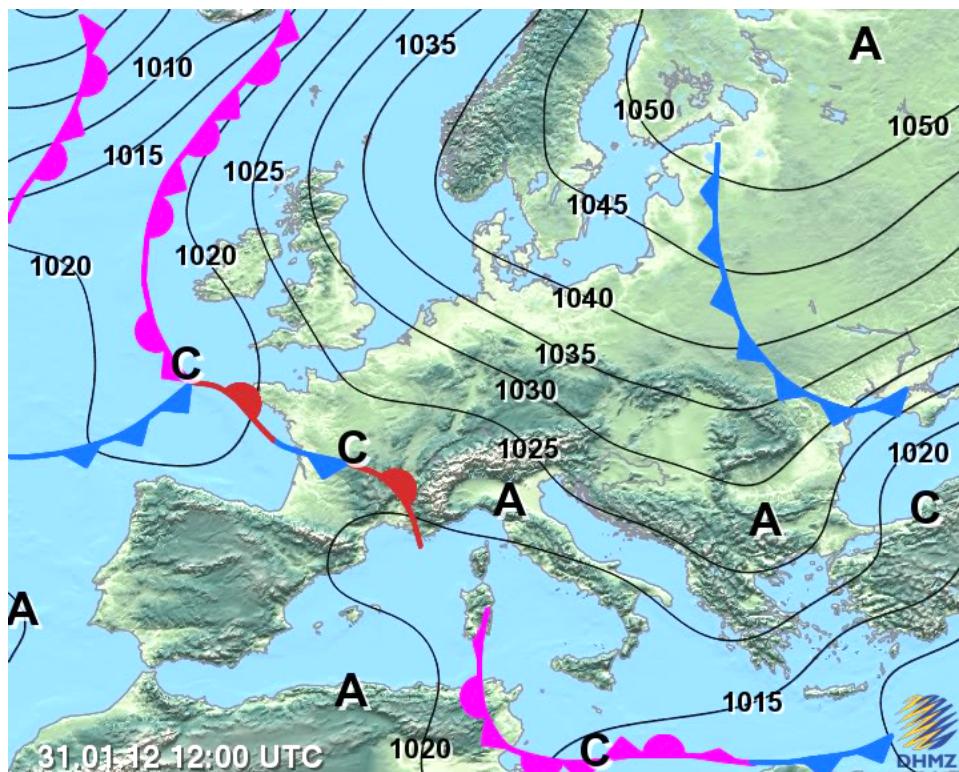
Slika 9

(Vir: Tominec, N., 2015: Mediteran, kot je nekoč bil. Ekologi brez meja. URL: <http://ebm.si/o/sl/component/content/article/80-novice/607-mediteran-kot-je-nekoc-bil>. Pridobljeno: 28. 12. 2016.)

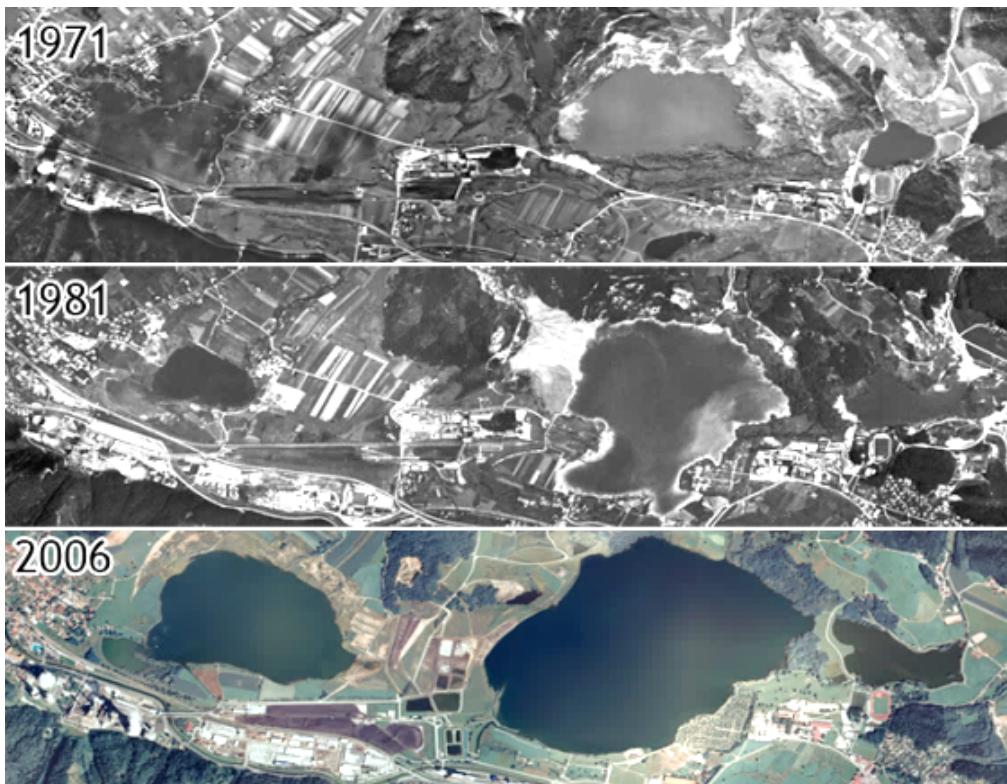
Slika 10

(Vir: Promocijsko sporočilo. Podarjamo: Si želiš smuči Delight Supreme? Pridi na elanov smučarski dan! Elle. 2016.URL: <https://www.elle.si/lifestyle/nagrajujemo-elanov-smucarski-dan-za-zenske/>. Pridobljeno: 28. 12. 2016.)

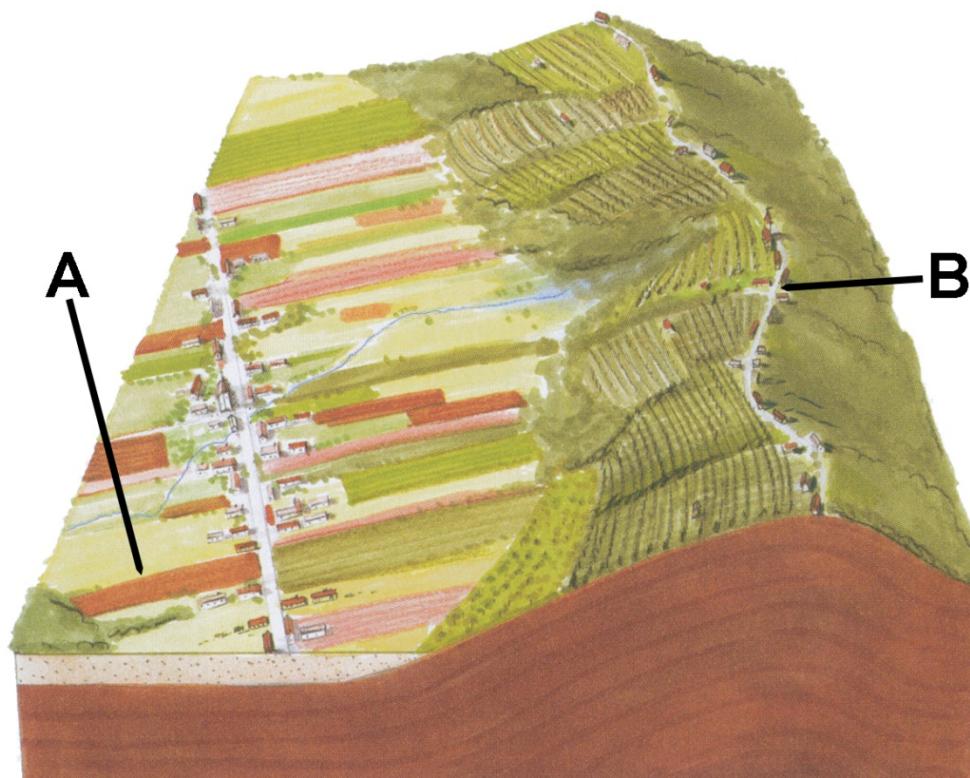
Slika 11

(Vir: Kaj so vremenske fronte. Ciklon.si. URL: <http://ciklon.si/stran/?p=10549>. Pridobljeno: 16. 2. 2017.)

Slika 12

(Prejeno po: eGradiva. Kartografija v učni snovi srednje šole. URL: http://egradiva.gis.si/web/3.-letnik-geografija/slovenija-energetika?p_p_id=GSS_T10_P02_WAR_GSS_T10_P02portlet_INSTANCE_O95r&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-3&p_p_col_count=6. Pridobljeno: 3. 1. 2017.)

Slika 13

(Prejeno po: Senegačnik, J., 2010. Slovenija 2: Geografija za 4. letnik gimnazij, str. 109. Modrijan. Ljubljana)

Prazna stran